

RSMH:s ungdomsförbund

Riksförbundet
Ungdom för
Social hälsa

YTTRANDE
2008-06-25

Socialdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Yttrande över Apoteksdatalagen – delbetänkande av Apoteksmarknadsutredningen (SOU 2008:28)

RUS är RSMH:s ungdomsförbund. Vi organiserar barn och ungdomar upp till 35 års ålder, som har erfarenhet av psykiska eller sociala problem. RUS grundpelare är kamratstöd och intressepolitik. Vi arbetar för att vårt dolda handikapp ska ha samma prioritering som de synliga handikappen.

Sammanfattning

Säkerheten kring Apotekets hantering av personuppgifter är redan idag otillräcklig. Något Datainspektionen med enfaset konstaterade nu senast i slutet av februari i ett tillsynsärende (Dnr 1161-2007). Om den föreslagna omregleringen av apoteksmarknaden genomförs i enlighet med Apoteksmarknadsutredningens huvudbetänkande (SOU 2008:28) kommer detta att innebära att känsliga personuppgifter sprids till ett större antal aktörer. RUS tillstyrker därför att den nya lagen, Apoteksdatalagen, införs.

RUS har emellertid en del synpunkter på enskilda delar av utredningsförslaget. Vi redovisar dessa nedan med numrering enligt betänkandets kapitelindelning.

4. Respekt för enskildas och förskrivares integritet

Något som saknas i utredningen är analys, tanke eller tyckande om hur vissa personuppgifter för de med spärrmarkering hos Skattemyndigheten ska hanteras. Integritetsskyddet för denna utsatta patientgrupp är särskilt viktigt att värna vid hanteringen av personuppgifter; något som inte bör glömmas bort i det fortsatta lagstiftningsarbetet på departementet.

Adress	Telefon	Telefax	E-post	Org.nr
Riksförbundet Ungdom för Social hälsa Instrumentvägen 10 126 53 Hägersten	08-772 33 60	08-772 33 61	rus@rsmh.se	802401-8080

RSMH:s ungdomsförbund

8. Ändamål med personuppgiftsbehandlingen

I förslaget anges bl.a. hälsorelaterad kundservice på läkemedelsområdet som ett av ändamålen för vilka personuppgifter får behandlas - om den enskilde själv ger sitt samtycke. Servicen måste vara knuten till läkemedel och hälsorelaterad.

Varje enskild människa måste kunna känna tryggheten att man inte per automatik blir preferensanalyserad i marknadsföringssyfte av ett vinstdrivande företag som även driver apotek (och att dessa uppgifter sprids till en vidare krets) då man införskaffar läkemedel. Den tillståndsinnehavare som inte respekterar detta bör givetvis mista sitt tillstånd att bedriva apoteksverksamhet. Kopplingen till kap 8 § 2 p 5 i den föreslagna nya lagen om handel med läkemedel (SOU 2008:4) borde möjligen göras tydligare i själva Apoteksdatalagen.

13. Apotekets uppgiftsskyldighet

Apoteksverksamhet omfattas inte av regleringen i tryckfrihetsförordningen. Enskilda har därför inte någon grundlagsbaserad rättighet att få ut handlingar hos apoteken. Inte heller omfattas apotekshandlingar av någon annan lagstiftning som ger enskilda rätten att få ut uppgifter om åtkomst till elektroniskt lagrad information om den enskilde själv. Det är därför RUS åsikt att departementet i sin bearbetning av förslaget noggrant bör överväga om det inte borde införas en bestämmelse av samma innebörd som i den kommande Patientdatalagen; dvs. att den enskilde, patienten, ska ha möjlighet att från apotek få uppgift om vilka personer som haft åtkomst på elektronisk väg till uppgifter om den enskilde.

14. Tystnadsplikt och inre sekretess

I utredningens förslag till reglering av tystnadsplikt anges att den tystnadsplikt som explicit gäller för den apotekspersonal som tillverkar eller expedierar läkemedel eller lämnar råd eller upplysningar även ska gälla för annan personal som arbetar eller har arbetat på apotek.

Möjligen borde i själva Apoteksdatalagen för klarhetens skull regleringen av tystnadsplikt i 2 kap. 8–10 §§ Lagen om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område (LYHS) skrivas ut i sin helhet för att undvika missförstånd om tystnadspliktens omfattning och innehåll.

Utformningen av lagtexten kunde i varje fall förtydligas så att det mer omedelbart går att utläsa att all personal som hanterar patientuppgifter – som härrör från apoteksverksamhet – ska ha samma tystnadsplikt som anges i första stycket § 12 Apoteksdatalagen. Härigenom skulle det tydligare framgå att en anställd på ett företag, som bedriver även annan verksamhet än apotek, och som i sitt arbete på exempelvis företagets IT-avdelning hanterar patientuppgifter, omfattas av samma tystnadsplikt som personer i den mer omedelbara apoteksverksamheten.

Adress	Telefon	Telefax	E-post	Org.nr
Riksförbundet Ungdom för Social hälsa Instrumentvägen 10 126 53 Hägersten	08-772 33 60	08-772 33 61	rus@rsmh.se	802401-8080

RSMH:s ungdomsförbund

Att, utan den enskildes samtycke, systematiskt använda sig av uppgifter som omfattas av tystnadsplikt som ett led i individualiserad kundprofilering till stöd för marknadsföring och merförsäljningskampanjer bör vara tydligt förenat med förlust av tillstånd att driva apotek (se framställningen ovan under 8. Ändamål med personuppgiftsbehandlingen).

Utredningen föreslår vidare att det av tydlighetsskäl i Apoteksdatalagen införs en komplettering som anger att bestämmelsen avser förbud att röja uppgift, vare sig det sker muntligt eller genom att en handling lämnas ut. Den av utredningen föreslagna kompletteringen tillför i sak intet nytt jämfört med vad som redan gäller idag. Men den tydliggör i själva Apoteksdatalagen vad som avses med brott mot tystnadsplikt.

På uppdrag av RUS förbundsstyrelse

Åke Nilsson
Intressepolitisk sekreterare

Jonas Andersson
Verksamhetssamordnare

CC

RSMH
NSPH
HSO